

Asia: VN/27825/2022

Lausuntopyyntö asetusmuutoksista juomavesidirektiivin täytäntöönpanemiseksi

Yleistä

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Yleistä

Hallituksen esityksen kohdassa 3.1.1.1. Talousveden laadun valvonta ja viranomaisvastuut -osiossa kuvataan miten Valvira ja aluehallintovirastot ohjaavat kuntien terveydensuojeluviranomaisia talousveden laatua ja valvontaa koskevissa asioissa. Lisäksi kohdassa 10 Toimeenpano ja seuranta – osiossa kuvataan miten Valvira ja aluehallintovirastot seuraavat terveydensuojeluviranomaisen resurssointia.

Terveydensuojelulain 4 § 2 momentin mukaan Valvira ohjaa terveydensuojelulain ja sen nojalla annettujen säädösten toimeenpanoa ja valvontaa, mutta saman lain 5 § mukaisesti aluehallintovirasto ohjaamistehtävänsä lisäksi valvoo terveydensuojelua toimialueellaan sekä arvioi terveydensuojelun valvontaohjelmat ja niiden toteutumista.

Esitetään korjattavaksi hallituksen esitykseen (kohtaan 3.1.1.1) viranomaisvastuun osalta kuten terveydensuojelulaissa on viranomaisvastuut kirjattu, että

... Valvira ohjaa säädösten toimeenpanoa ja valvontaa, ja että aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo terveydensuojeluviranomaisia talousveden tehtäviä koskevissa asioissa toimialueellaan.

Esitetään korjattavaksi hallituksen esitykseen (kohtaan 10) toimeenpanon ja seurannan osalta tosiasialliset mahdollisuudet valvoa säädösten (tehtävien resurssoinnin) toteutumisen toimeenpanoa, että

... Valviran tulee ohjata kuntien terveydensuojeluviranomaisten resurssoinnin riittävyyttä talousveden riskinarviointiin ja riskienhallintaan osallistumisen, riskiperusteisen valvonnan sekä rakennusten vesilaitteistojen riskienhallinnan osalta.

... Aluehallintovirasto tulee valvoa edellä mainittua terveydensuojeluviranomaisten resurssointia kuntien terveydensuojelun valvontaohjelman ja niiden toteutumisen arvioinnin yhteydessä.

Itä-Suomen aluehallintovirasto haluaa ilmasta asian, jota esittänyt monissa säädösuudistuksissa. Terveydensuojelulakiin tulee lisätä aluehallintovirastolle tosiasiallisia valvontakeinoja (kiellot ja määräykset sekä pakkokeinot) valvottavaan kunnan terveydensuojeluviranomaiseen nähden, jotta aluehallintovirasto voi valvoa säädösuudistusten toimeenpanoa toimialueellaan. Nykylainsäädännön hallinnolliset ohjaukeinot eivät riitä vaikuttamaan kuntaviranomaisten resurssien riittävyyden takaamiseen, joka näin ollen voisi vaikuttaa säädösten tosialliseen toteutumiseen. On mahdollista, että tilanne tulee entisestään vaikeutumaan tiukkenevista taloudellisista resursseista johtuen.

Vastaavasti kunnan terveydensuojeluviranomaisella mahdollisuus antaa kieltoja ja määräyksiä omassa viranomaisvalvonnassaan säädösten voimaantumiseksi.

Resurssilisäykset

Hallituksen esityksessä puhutaan monessa kohtaan ELY-keskuksista, mutta varmaankin tarkoitetaan Etelä-Savon ELY-keskuksen vesihuoltoyksikköä, johon vesihuollon tehtäviä on keskitetty valtakunnallisesti.

Toimivalta pyytää virka-apua puolustusvoimilta

Puolustusvoimien virka-apun antaminen edellyttää, että pyyntö kuuluu pyytävän viranomaisen toimivaltaan. Virka-apupyynnössä tulee osoittaa virka-apuun velvoittava säädös- tai sopimusperusta. Tällä hetkellä ei terveydensuojelulainsäädännössä tai vesihuoltolaissa ole määritelty virka-apun pyynnön tekemistä puolustusvoimilletoimille esimerkiksi vesihuollossa käytettävästä kalustosta ja vesitäydennyksen toteuttamisesta.

Esitetään, että lainsäädännöllä annetaan toimivaltaisille viranomaisille mahdollisuus pyytää virka-apua puolustusvoimilta vesihuollon häiriötilanteissa.

Vesilaitosten varautuminen, valmiussuunnitelmien ohjaus ja valvonta

Kaikki vesilaitokset eivät ole enää peruskunnan toimintoja. Tämän vuoksi kunnan kokonaisvarautumisesta (valmiussuunnittelu ja harjoittelu) on vesihuolto irtaantunut erillisiksi toiminnoiksi. Vesihuollon varautuminen tulee linkittää peruskunnan ja hyvinvointialueen valmiussuunnitelmaan. Vesihuollon häiriötilanteita tulisi myös harjoitella säännöllisesti monialaisesti.

Esitetään, että vesihuoltolain 15 § pykälän 1 momenttiin lisätään:

... Palvelujen turvaamiseksi ja varautumiseksi laitoksen on oltava yhteistyössä muiden samaan verkostoon liitettyjen vesihuoltolaitosten, kunnan, hyvinvointialueen, kunnan valvontaviranomaisten, pelastusviranomaisten, sopimuskumppanien ja asiakkaiden kanssa.

Esitetään, että vesihuoltolain 15 a § 2 momenttiin lisätään:

... Toiminta on suunniteltava ennakolta ja sitä on harjoiteltava siten, että häiriötilanteessa pystytään ehkäisemään, selvittämään ja poistamaan häiriön aiheuttamat haitat, häiriön vaikutukset saadaan rajoitettua mahdollisimman vähäisiksi ja häiriöstä toipuminen saadaan käyntiin mahdollisimman nopeasti.

Esitetään, että vesihuoltolakiin lisätään, että toimivaltaiset viranomaiset ohjaavat tai valvovat valmiussuunnitelmien laatimista.

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi terveydensuojeluasetuksen (1280/1994) muuttamisesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Talousveden laatuvaatimuksista poikkeamista koskevan menettelyn pykälässä 10 b § ei kuvata pitääkö tehdä päätös poikkeamisluvan raukeamisesta, jos laatu saadaan kuntoon ennen poikkeuslupa-ajan päättymistä. Pitäisikö tehdä hallinnollinen päätös siitä, kun poikkeuslupa päättyy?

Edelleen koskettaako talousveden laatuvaatimuksia koskeva poikkeaminen asetuksen (1352/2015) mukaisia tilanteita? Pitäisikö asetuksen (401/2001) 6 § terveydellisten laatuvaatimusten mukaisissa tapauksissa olla vastaava kevyempi menettely? Näissäkin tapauksissa kestää aikansa ennen kuin tilanne saadaan korjattua kuntoon, ja kuitenkin käyttäjät tarvitsevat talousvettä.

Esitetään lisättävän asetuksen liitteeseen 1 (talousvettä koskevat häiriötilanteet kohtaan)

... ja yhteenveto häiriötilanteiden hallintaan saattamiseksi toteutetuista toimenpiteistä.

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi talousveden tuotantoketjun riskienhallinnasta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Lausunto luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annetun sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen muuttamisesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Kunnan terveydensuojeluviranomaisia on ohjattu talousveden laadun häiriötilanteiden ilmoittamisesta, jota varten on suunniteltu ilmoituslomakkeet. Ohjeistus on laadittu yhteistyössä Valviran, aluehallintoviraston ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen kanssa.

Esitetään lisättävän asetuksen 3 § määritelmät kohtaan 2

... talousveden mikrobiologisen, kemiallisen tai radioaktiivisen laadun muuttumisen lisäksi aistinvaraisen laadun muuttuminen.

Esitetään täydennettävän hallituksen esityksen yksityiskohtaiseen 3 pykälän 2 kohdan talousveden säästämisen määritelmä perusteluihin, että

...kyseessä voi olla tilanne, josta voi aiheutua terveyshaittaa tai talousveden toimittaminen on oleellisesti vaikeutunut tai estynyt kokonaan taikka talousvettä toimittava laitos tai viranomainen ryhtyy talousveden häiriötilanteen korjaustoimenpiteisiin. Esimerkiksi tapaukseen liittyen tai sen johdosta tiedotetaan tai annetaan ohjeita kuluttajille tai järjestetään korvaavaa talousvettä asiakkaille, väestölle tms. erityisryhmille tai asetetaan (väliaikainenkin) keittokehoitus tms. talousveden käyttörajoitus,

... esim. poikkeama laatuvaatimuksista 17 §, poikkeama laatuvaatimuksesta 18 §, kiinteistön vesilaitteistosta aiheutuva poikkeama 18 a§

Esitetään lisättävän asetuksen 3 § määritelmiin lisäksi kohdat

... talousveden laadun häiriötilanneilmoitus, viipymättä tehtävä ilmoitus talousveden säästämistilanteista viranomaisille;

... yhteenveto, talousveden laadun häiriötilanteen jälkeen tehtävä selostus häiriötilanteen hallintaan saattamiseksi toteutetuista toimenpiteistä Valviran talousveden laadun turvaamiseksi tehtävää suunnitelmaa varten.

Esitetään täydennettävän hallituksen esityksen yksityiskohtaiseen 3 § kohtaan talousveden laadun häiriötilanneilmoitus ja yhteenveto talousveden laadun häiriötilanteen jälkeen määritelmä perusteluihin, miten ilmoitukset on ohjattu tehtävän tällä hetkellä (sähköposti, yhtenäinen lomake) ja miten ne on ajateltu sähköistää tulevaisuudessa (VATI-tietojärjestelmä) terveydensuojelulain 47 § pykälään perustuen.

Lisäksi perusteluissa tulisi kuvata ne rajatapaukset (epäselvät, pienet häiriötilanteet), jotka eivät vaadi kunnan terveydensuojeluviranomaisen tekemän tilanearvioinnin jälkeen ilmoitusta aluehallintovirastolle. Esimerkiksi häiriötilanne, joka on tiedossa ennalta tai se ei vaikuta talousveden laatuun taikka tilanne saadaan haltuun laitoksen omalla toiminnallaan. Näidenkin tilanteiden seuraaminen kuuluu kunnan terveydensuojeluviranomaisen tehtäviin yhteistyössä laitoksen kanssa.

Esitetään lisättävän 11 §:n, että määrittämissä menetelmän lisäksi olisi ilmoitettava tutkimustuloksen yhteydessä myös määrittämissä menetelmän määrittämissä raja.

Ahonen Ulla
Itä-Suomen aluehallintovirasto

Lyytinen Anne-Kaarina
Itä-Suomen aluehallintovirasto - Itä-Suomen aluehallintoviraston
peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualue